

Συγγραφέας: Αγαθοπούλου Ελένη

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ1

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Διαβάζετε σε ένα διαδικτυακό περιοδικό το παρακάτω άρθρο για το πώς μπορούμε να διαχειριστούμε το αίσθημα της «βαρεμάρας» εκμεταλλευόμενοι τον ελεύθερό μας χρόνο. Θέλετε να δώσετε έναν τίτλο σε καθεμία από τις παραγράφους του, για να το επεξεργαστείτε καλύτερα. Στον πίνακα μετά το κείμενο σημειώστε, δίπλα στους τίτλους, τον αριθμό της παραγράφου που αντιστοιχεί στον τίτλο που επιλέγετε, όπως στο παράδειγμα.

Προσέξτε: υπάρχουν ΤΡΕΙΣ (3) τίτλοι που δεν ταιριάζουν σε καμία παράγραφο.

0.	Ας πάρουμε καταρχήν ως παράδειγμα τα μικρά παιδιά. Πολλοί γονείς, έντρομοι στην ιδέα ότι μπορεί τα παιδιά τους να βαρεθούν, φροντίζουν διαρκώς να γεμίζουν κάθε στιγμή του ελεύθερου χρόνου τους, να τα κρατούν απασχολημένα ακόμη και στις διακοπές. Όταν εξαντλείται η δική τους ευρηματικότητα, αλλά και το ενδιαφέρον των παιδιών, αναλαμβάνουν οι οθόνες: της τηλεόρασης, του υπολογιστή, ηλεκτρονικών παιχνιδιών κτλ. που τα κρατούν απασχολημένα και με κάποιον τρόπο ευχαριστημένα. Είναι όμως η βαρεμάρα των παιδιών ίδια με αυτήν των μεγάλων και είναι δικαιολογημένος ο ζήλος μας να τα απαλλάξουμε από αυτήν;
----	---

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

1.	Μερικές πρακτικές συμβουλές για να κερδίσουμε ουσιαστικά από το χρόνο μας. Καμιά φορά προχωράμε καλύτερα χωρίς να κάνουμε τίποτα, γιατί πολλά πράγματα, αν τα αφήσουμε, «διεκπεραιώνονται» από μόνα τους. Σε πείσμα λοιπόν του προσκοπικού πνεύματος, αναβάλετε καμιά φορά για αύριο και μεθαύριο αυτό που θα μπορούσατε να κάνετε σήμερα. Η αναμονή δεν είναι απαραίτητα χαμένος χρόνος. Μόνο όποιος μπορεί να περιμένει μπορεί και να προσμένει. Χαζέψτε γύρω σας τους ανθρώπους, τον ουρανό, αφουγκραστείτε, αναπολήστε ωραίες στιγμές.
2.	Όταν ένα παιδί λέει «βαριέμαι», προσβλέπει σε αυτό που θα κάνουν οι άλλοι για να το διασκεδάσουν. Η περιέργεια, η φαντασία και η δημιουργικότητα των παιδιών είναι αστείρευτες και μπορούν να ενεργοποιηθούν ανά πάσα στιγμή και σε κάθε περιβάλλον, όταν υπάρξει έλλειψη από εξωτερικά ερεθίσματα. Κανένα παιδί δεν θα έμενε αδρανές και σε κατάσταση βαρεμάρας για πολύ, αν δεν περίμενε από κάποιον άλλο να κάνει κάτι γι' αυτό. Έχοντας όμως φροντίσει από πολύ μικρή ηλικία να τους παρέχουμε πάντα αντίδοτο στη «βαρεμάρα» τους, καλλιεργούμε στα παιδιά μια εντελώς παθητική κι εξαρτημένη στάση «περιμένω από σένα να φροντίσεις για να περάσω καλά», μια στάση που πολλές φορές τα ακολουθεί σε όλη τους τη ζωή και συχνά τα οδηγεί στο να μην μπορούν να βρουν πραγματικό ενδιαφέρον σε τίποτα.
3.	Για εμάς τους ενηλίκους πάλι, τα πράγματα είναι λίγο διαφορετικά. Η ουσιαστικότερη ίσως διαφορά μας με τα παιδιά είναι ότι η περιέργεια, η φαντασία και η δημιουργικότητά μας μπορεί να είναι πολύ πιο δύσκολο να αφυπνιστούν και να ενεργοποιηθούν αν έχουν αδρανήσει για πολύ καιρό, και επιπλέον ότι το ζωτικό μας ένστικτο είναι πολύ πιο αδύναμο από των παιδιών, κάτι που σημαίνει ότι μας λείπει και το κίνητρο για να αντιμετωπίσουμε την πλήξη και τη βαρεμάρα χωρίς «εξωτερική» βοήθεια. Ίσως αυτός είναι και ο λόγος που τη φοβόμαστε τόσο. Συνήθως, αυτή η βαρεμάρα καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το φόβο «χάνω κάτι», «οι άλλοι κάνουν κάτι ωραίο και σημαντικό κι εγώ δεν είμαι μέσα», ένα στοιχείο που συγγενεύει στενά με την καταναλωτική μανία και προέρχεται από τη διάθεση να «έχουμε όσο πιο πολλά γίνεται, αλλά σίγουρα όχι λιγότερα από τους άλλους». Η αγωνία αυτή μπορεί να είναι τόσο έντονη που να μη μας αφήνει να ηρεμήσουμε.

4.	Συμβαίνει φυσικά να βαριόμαστε και ανάμεσα σε πλήθος ερεθισμάτων, ανθρώπων, δραστηριοτήτων. Άλλοτε γιατί πράγματι πέσαμε σε μια κατάσταση ιδιαίτερα ανιαρή, άλλοτε όμως γιατί εμείς δεν μπορούμε να βρούμε κανένα ενδιαφέρον σε τίποτα. Αυτού του είδους η βαρεμάρα μπορεί να είναι είτε σημάδι κορεσμού –επειδή δεν σταματάμε να κάνουμε πράγματα, σε σημείο που τίποτε πια να μην παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον– είτε βέβαια σημάδι κατάθλιψης, όπου όλα μοιάζουν να είναι χωρίς νόημα, χωρίς ευχαρίστηση, αδιάφορα. Δεν είναι σπάνιο, βέβαια, αυτά τα δύο (ο κορεσμός και η κατάθλιψη) να συνυπάρχουν, οπότε η πλήξη είναι προδιαγεγραμμένη. Βαρεμάρα μπορεί να νιώθουμε και με τη ζωή μας στο σύνολό της. Όταν αισθανόμαστε ότι στη ζωή μας κυριαρχεί η επανάληψη και η μονοτονία και ότι με τον τρόπο ζωής μας δεν αλλάζει τίποτε, δεν συμβαίνει τίποτα καινούργιο, τότε φαίνονται όλα ανιαρά γιατί είναι προβλέψιμα.
5.	Όπου και όπως και να γίνεται αισθητή η βαρεμάρα, μας φοβίζει γιατί πάντα εγκυμονεί δυσάρεστα συναισθήματα. Άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο, όταν βαριόμαστε μας χτυπούν την πόρτα συναισθήματα όπως η μοναξιά, η θλίψη, η απόγνωση, η απογοήτευση, η έλλειψη νοήματος, ο φόβος για το τι θα επακολουθήσει. Η βαρεμάρα ισοδυναμεί λίγο με γύμνια. Κάτω από το μανδύα του δραστήριου, δυναμικού ανθρώπου, που κάνει πολλά και «εκμεταλλεύεται παραγωγικά και δημιουργικά» το χρόνο του, κρύβονται συνήθως και πλευρές μας πιο ευάλωτες, που είναι εκτεθειμένες σε όλα αυτά τα συναισθήματα, κι αυτό δεν είναι εύκολο να το αντέξουμε. Το πρόβλημα είναι ότι, είτε μας αρέσει είτε όχι, τα συναισθήματα –στιγμιαία ή μόνιμα– υπάρχουν και βρίσκουν τρόπους να γίνουν αισθητά, όσο κι αν προσπαθούμε να τρέχουμε –κυριολεκτικά– μακριά τους.

χ	«Μαμά, βαριέμαι»	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	0
α	Διασκέδασέ με, επιτέλους!		
β	Ο φόβος της βαρεμάρας		
γ	Βαρεθείτε εις βάθος!		

δ	Η ζωή είναι σύντομη	
ε	Γίνετε πότε-πότε αργοί!	
στ	Μη φοβάστε τη βαρεμάρα	
ζ	Κάντε διαλείμματα!	
η	Κορεσμός, κατάθλιψη, μονοτονία	

Λύση

χ	«Μαμά, βαριέμαι»	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	0
α	Διασκέδασέ με, επιτέλους!		2
β	Ο φόβος της βαρεμάρας		3
γ	Βαρεθείτε εις βάθος!		5
δ	Η ζωή είναι σύντομη		
ε	Γίνετε πότε-πότε αργοί!		1
στ	Μη φοβάστε τη βαρεμάρα		
ζ	Κάντε διαλείμματα!		
η	Κορεσμός, κατάθλιψη, μονοτονία		4

Πηγή: <http://www.vita.gr/psixologia/article/5832/mh-fobaste-th-baremara/>
(Διασκευή)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Θα ακούσετε δύο (2) φορές μέρος μιας ραδιοφωνικής εκπομπής που περιλαμβάνει τη συνέντευξη μιας αρχαιολόγου σε δημοσιογράφο. Αυτά που ακούτε σας ενδιαφέρουν και κρατάτε σύντομες σημειώσεις (2-5 λέξεις), όπως στο παράδειγμα.

0. Είναι μια δυναμική αρχαιολόγος που παθιάζεται με τον Φίλιππο, τον Μέγα Αλέξανδρο και κάθε γωνιά της Μακεδονίας.
1. Είναι υπεύθυνη _____ της βασιλικής Νεκρόπολης και του Ανακτόρου στις Αιγές.
2. Πιστεύει _____ και στη δημιουργία δικτύων για την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, που τους θεωρεί το δικό μας πλεονέκτημα.
3. Το Γ' Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης έδωσε την ευκαιρία για μια _____ των μουσείων με ενδιαφέρουσες εκθέσεις.
4. Καθώς το κοινό θέλει ανθρώπινες ιστορίες, στο Μουσείο της Βέροιας σχεδιάζουν να δείξουν τα _____.
5. Μια από τις ιστορίες αφορά έναν ηθοποιό που τον έλεγαν Ερωτιδέα, γιατί _____.
6. Κάτι που βοηθάει πολύ στην περιήγηση είναι να δίνεις στον επισκέπτη μια _____.
7. Έχει σημασία να του προσφέρεις _____ στον αρχαιολογικό χώρο και γενικά το στοιχείο της μέθεξης στην ανακάλυψη.
8. Ακόμη καλύτερα είναι να τον προετοιμάξεις μέσω του διαδικτύου στο σπίτι του, _____.
9. Πολλοί θέλουν να κάνουν δημιουργικές διακοπές, _____.
10. Είναι αμέτρητα τα αιτήματα από φοιτητές πανεπιστημίων –από την Οξφόρδη ως την Τουρκία– για να παρακολουθήσουν _____ στο ανάκτορο, αλλά υπάρχει πρόβλημα φιλοξενίας.

Λύση

1. για όλα τα έργα ανάδειξης
2. στην έννοια του ανοιχτού μουσείου
3. πιο φιλική διαχείριση
4. πορτρέτα των καθημερινών ανθρώπων
5. τον ερωτεύονταν όλοι
6. ψηφιακή εφαρμογή με τις αναπαραστάσεις
7. σημεία ξεκούρασης και δροσιάς
8. πριν έρθει στο χώρο
9. παίρνοντας μέρος σε μια ανασκαφή
10. τη συντήρηση των ψηφιδωτών

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στη σημερινή μας εκπομπή θα μιλήσουμε τηλεφωνικά με την κυρία Αγγελική Κοτταρίδη, μαθήτρια του αείμνηστου Μανώλη Ανδρόνικου. Πρόκειται για μια δυναμική αρχαιολόγο που παθιάζεται με τον Φίλιππο, τον Μέγα Αλέξανδρο και κάθε γωνιά της Μακεδονίας. Έχει το χάρισμα να σε παρασύρει όταν μιλάει για την επιστήμη της αρχαιολογίας, τις ανασκαφές, τους βασιλικούς τάφους στις Αιγές, το Ανάκτορο, τα νέα ευρήματα, τη διαχρονία του πολιτισμού και τη θέση της εναντίον του διαχωρισμού των κλασικών αρχαιοτήτων από τις βυζαντινές.

Με την ίδια ορμή έφτασε ως τον Περσικό κόλπο για να ερευνήσει ένα ελληνιστικό οχυρό-ιερό στη Φαϊλάκα, ένα νησάκι στο Κουβέιτ. Αλλά και ως το Μουσείο Ασμόλεαν με την έκθεση «Από τον Ηρακλή στον Αλέξανδρο», που προκάλεσε μεγάλη συζήτηση πέρυσι στην Οξφόρδη.

Δύο μήνες προσπαθούσαμε να βρούμε ελεύθερη ώρα στο πρόγραμμά της. Το τηλεφώνο ήταν η λύση.

- Κυρία Κοτταρίδη, καλημέρα σας. Πού σας βρίσκουμε;

- Καλημέρα και στους ακροατές και τις ακροάτριές σας. Σας μιλώ από το δωμάτιο που έχω δίπλα στο Μουσείο, στις Αιγές.

- Πείτε μας λίγα πράγματα για τον εαυτό σας και τις ασχολίες σας αυτό το διάστημα.

- Είμαι διευθύντρια των ανασκαφών και του Μουσείου Βασιλικών Τάφων στις Αιγές στη Βεργίνα, υπεύθυνη για όλα τα έργα ανάδειξης της βασιλικής Νεκρόπολης και του Ανακτόρου, προϊσταμένη της δραστηριότητας 17ης Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων αλλά και αναπληρώτρια προϊσταμένη των Βυζαντινών. Τρέχω ταυτόχρονα για πολλά, όπως το εικονικό μουσείο «Μέγας Αλέξανδρος», το αρχαίο θέατρο της Μίεζας, το ιερό της Μητέρας των Θεών, τις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου της Πέλλας και το αφιέρωμα στους Μακεδονικούς θησαυρούς που ετοιμάζουμε για την άνοιξη, τα βυζαντινά μνημεία της περιοχής που έκλεψαν την καρδιά μου και πολλά άλλα. Ευτυχώς έχω άξιους συνεργάτες.

Όπως έχω δηλώσει επανειλημμένα, πιστεύω στην έννοια του ανοιχτού μουσείου και στη δημιουργία δικτύων για την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, που είναι το δικό μας πλεονέκτημα. Στόχος μας η λειτουργία όλων των μουσείων από τις 10 το πρωί μέχρι τις 5 το απόγευμα, και κάποιων ως το βράδυ.

- Τι είναι αυτό που λείπει από τα ελληνικά μουσεία, ώστε να δώσουν βάρος στην αφήγηση και όχι μόνο στην επιστημοσύνη;

- Παλιά είχαμε μουσεία αποθήκες. Το Γ' Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης μάς έδωσε την ευκαιρία να προχωρήσουμε σε μια πιο φιλική διαχείριση, οργανώνοντας ενδιαφέρουσες εκθέσεις. Κάθε μουσείο έχει μια ιδιαίτερη προσωπικότητα. Άλλα πράγματα θα πεις στην Πέλλα, άλλα στις Αιγές και εντελώς διαφορετικά στη Βέροια. Εκεί πρέπει να σταθούμε, κάτι που απαιτεί και βαθιά γνώση κάθε χώρου.

- Οι επισκέπτες τι θέλουν να βλέπουν;

- Το κοινό θέλει ανθρώπινες ιστορίες. Στο Μουσείο της Βέροιας για παράδειγμα σχεδιάζουμε να δείξουμε τα πορτρέτα των καθημερινών ανθρώπων. Όπως μιας πλούσιας Βεργιώτισσας, η οποία είχε πάθει πολλά κακά και απελευθέρωνε πολλούς προς τιμήν της Μητέρας. Επίσης ενός ηθοποιού που τον έλεγαν Ερωτιδέα, γιατί τον ερωτεύονταν όλοι. Αντίστοιχα στην Πέλλα έχουμε να δείξουμε ένα ενδιαφέρον κέντρο –το μοναδικό στον σύγχρονο ελλαδικό χώρο–, με οικουμενικές διαστάσεις όπως οι μεγάλες ελληνιστικές πόλεις: Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια κ.ά.

- Πάντως και μια περιήγηση σε έναν αρχαιολογικό χώρο μπορεί να γίνει βαρετή.

- Οι κλασικοί αρχαιολόγοι μάθαμε να βλέπουμε τα μνημεία χαλκομανίες, δισδιάστατα. Στην πραγματικότητα τα κάστρα και γενικά τα βυζαντινά μνημεία δεν δημιουργούν μαγεία στο κοινό, αν δεν έχει τη δυνατότητα να δει αναστηλωμένους ναούς. Κάτι που βοηθάει πολύ στην περιήγηση είναι να δίνεις στον επισκέπτη μια ψηφιακή εφαρμογή με τις αναπαραστάσεις. Να κατανοεί τι βλέπει. Έχει σημασία να του προσφέρεις σημεία ξεκούρασης και δροσιάς στον αρχαιολογικό χώρο και

γενικά το στοιχείο της μέθεξης στην ανακάλυψη. Ακόμη καλύτερα είναι να τον προετοιμάζεις μέσω του διαδικτύου στο σπίτι του, πριν έρθει στον χώρο.

- Οι Βαλκάνιοι γείτονές μας έχουν προχωρήσει και στη συμμετοχή του κοινού στις ανασκαφές. Εμείς γιατί όχι;

- Πολλοί θέλουν να κάνουν δημιουργικές διακοπές, παίρνοντας μέρος σε μια ανασκαφή. Αν δεν πουλήσουμε εμείς αυτό το πλεονέκτημα που έχουμε χιλιάδες στρέμματα τέτοιων χώρων, ποιος μπορεί; Οι γείτονες έχουν ολόκληρο δίκτυο που αντιστοιχεί στη Μακεδονία του Πιρίν. Σκοπιανές και βουλγάρικες θέσεις όπου γίνονται ανασκαφές και συμμετέχουν επισκέπτες, ζώντας την εμπειρία μιας ανασκαφής, πληρώνοντας έως και 1.000 ευρώ για να πλένουν κεραμικά ή να σκουπίζουν. Λαμβάνω αμέτρητα αιτήματα από φοιτητές πανεπιστημίων –από την Οξφόρδη ως την Τουρκία–, για να παρακολουθήσουν τη συντήρηση των ψηφιδωτών στο ανάκτορο, αλλά έχω πρόβλημα φιλοξενίας. Οι τουρίστες πάντως, θα πλήρωναν αδρά για τέτοιες εμπειρίες.

Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/452059/article/politismos/arxeio-politismoy/vgazw-apo-to-xwma-apodei3eis-ellhnismoy> (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Στον παρακάτω πίνακα να αντιστοιχίσετε τις λέξεις, έτσι ώστε να δημιουργήσετε συμφράσεις που συχνά χρησιμοποιούνται σε συζητήσεις για τον ελεύθερο χρόνο. «**Συμφράσεις**» λέγονται δύο ή περισσότερες λέξεις που τις συναντάμε συχνά **μαζί**. (Βλ. παράδειγμα.)

0. πηγή	→	α) δημιουργικότητας
1. εξοικονόμηση		β) προτεραιοτήτων
2. διάθεση		γ) της πλήξης
3. καθορισμός		δ) ελεύθερου χρόνου
4. ανταλλαγή		ε) προσφοράς
5. καταπολέμηση		στ) εμπειριών

Λύση

1δ, 2ε, 3β, 4στ, 5γ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Στις παρακάτω προτάσεις να συμπληρώσετε κάθε κενό με 5 από τις 10 συμφράσεις της Ελεγχόμενης δραστηριότητας (1) στην κατάλληλη μορφή, όπως στο παράδειγμα.

0. Στόχος μας είναι η λέσχη ανάγνωσης να βρεθεί στο κέντρο της τοπικής κοινωνίας, ως σφύζουσα **πηγή δημιουργικότητας**, καινοτομίας και γνώσης.
1. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής σε συνδυασμό με την πίεση της καριέρας δεν επιτρέπουν _____ για περαιτέρω εκπαίδευση και κυρίως την εκμάθηση καινούριων δεξιοτήτων.
2. Όσοι αισθάνονται ότι η ημέρα είναι πολύ μικρή πρέπει να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν τη θεμελιώδη αρχή της διαχείρισης του χρόνου, που είναι ο _____. Κάποια πράγματα προφανώς είναι πιο σημαντικά από άλλα.

3. Στο κοινωνικό φροντιστήριο του δήμου μας διδάσκει μια ομάδα εκπαιδευτικών αποτελούμενη από συνταξιούχους συναδέλφους που έχουν _____, αλλά και αδιόριστους πτυχιούχους που αποκτούν πολύτιμη εμπειρία.
4. Ανάμεσα στους σκοπούς της λέσχης μας είναι η δημιουργία σχέσεων και επικοινωνίας, καθώς και η _____ με άλλες φωτογραφικές λέσχες και αντίστοιχες ομάδες.
5. Οι γονείς μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών τους σε υγιείς δημιουργικές δραστηριότητες που ενισχύουν την προσωπική τους ανάπτυξη και βοηθούν στην _____.

Λύση

1. εξοικονόμηση ελεύθερου χρόνου
2. καθορισμός προτεραιοτήτων
3. διάθεση προσφοράς
4. ανταλλαγή εμπειριών
5. καταπολέμηση της πλήξης

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Στο απόσπασμα της παρακάτω συνέντευξης βρείτε λέξεις που σημαίνουν ό,τι και οι εξής λέξεις ή φράσεις, όπως στο παράδειγμα, και μετά χρησιμοποιήστε τες σε δικές σας προτάσεις.

0. παίρνω τη θέση που κατείχε κάποιος = διαδέχομαι

1. Διαστρεβλώνω
2. Μένω στη μνήμη
3. Ειλικρινής και θαρραλέα έκφραση γνώμης
4. Βυθίζομαι
5. Το να ενεργεί κανείς κατά τις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες και όχι βάσει γενικών αρχών

- Κυρία Κοτταρίδη τι θυμάστε από την προσωπικότητα του δασκάλου σας, τον οποίο διαδεχτήκατε στη διεύθυνση της ανασκαφής, αλλά και από εκείνη τη μαγική εποχή των ανασκαφών στη Βεργίνα;

- Τη σοφία του, την ταχύτητα με την οποία συνέδεε τα επιμέρους δεδομένα και αντιλαμβανόταν τη συνολική εικόνα, το θάρρος και την παρρησία του να πει ξεκάθαρα αυτό που θεωρούσε σωστό, να διατυπώσει θέση και άποψη, ακόμη και όταν ήξερε ότι θα πέσουν πάνω του να τον κομματιάσουν... Και βρέθηκαν κάμποσοι καλοθελητές και βρίσκονται ακόμη... Τα κίνητρα τους διάφορα: πολιτική σκοπιμότητα –ας μην ξεχνάμε ότι οι ανακαλύψεις και οι ερμηνείες του Μανόλη Ανδρόνικου ανέτρεψαν κατηγορηματικά και απόλυτα τρέχουσες παραδοχές, εννοώ κυρίως το μύθευμα της μη ελληνικότητας των αρχαίων Μακεδόνων, οι οποίες για συγκεκριμένα σύγχρονα κέντρα αποτελούν χρήσιμα εργαλεία παραγωγής γεωπολιτικών συσχετισμών στην περιοχή μας–, αλλά και καιροσκοπισμός και απλή προσωπική ζήλεια συναδέλφων που δεν αντέχουν να παραδεχτούν ότι κάποιος άλλος μπορεί ίσως να τα καταφέρνει καλύτερα... Οπωσδήποτε πάντως ανάμεσα σε αυτά τα κίνητρα δεν ήταν και δεν είναι η επιστημονική ορθότητα, γιατί όλοι αυτοί επιμένουν να αγνοούν και συχνά διαστρέφουν τη μαρτυρία των ευρημάτων, που είναι εκεί και όλο αυξάνονται και επιμένουν να «μιλούν»... αρκεί κανείς να θέλει να τα ακούσει... Αλλά ας πάμε σε κάτι πιο ευχάριστο, σε εκείνα τα μαγικά χρόνια της αθωότητας που αποτυπώθηκαν στιγμή-στιγμή, εικόνες που δεν θέλουν να ξεθωριάσουν... Πολύωρες συζητήσεις με το δάσκαλο για τέχνη, φιλοσοφία και πολιτική, τη ζωντανή ιστορία της Ελλάδας, που εκείνος είχε ζησει από τη θέση του μαχόμενου και συμμετέχοντος πολίτη... αλλά και βραδιές με πανσέληνο στην ορχήστρα του φρεσκοσκαμμένου θεάτρου, νυχτερινές βόλτες στο παλάτι, νεανικά γλέντια, ένταση και πάθος, η μυρωδιά του χώματος και εκείνη η ανεπανάληπτη, γλυκόπικρη αίσθηση, να καταδύεσαι στον τάφο όπου όλα είναι και δεν είναι εκεί, όπως τα άφησαν εκείνοι, και ο χρόνος να μην υπάρχει.

Λύση

1. διαστρέφω, 2. αποτυπώνομαι, 3. παρρησία, 4. καταδύομαι, 5. καιροσκοπισμός

Πηγή: <http://www.lifo.gr/team/evrymata/42021> (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Στο παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά με συγγενικές λέξεις, δηλαδή λέξεις που προέρχονται από την ίδια γλωσσική οικογένεια (π.χ. εκφράζω, έκφραση, εκφραστικός, ανέκφραστος κτλ.) με αυτές του πίνακα, στην κατάλληλη μορφή, όπως στο παράδειγμα. Μπορείτε να δουλέψετε σε ζευγάρια και να βρείτε τις λέξεις με τη βοήθεια του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής*:

[http://www.greek-](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html)

[language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html).

επιλέγω απομονώνω επεκτείνω στρεβλώνω δρω επιλέγω
--

Οι μαζικοί τρόποι διασκέδασης συχνά οδηγούν σε πλήξη, εξόντωση, ψυχική **απομόνωση**, απουσία ποιοτικής ψυχαγωγίας. Η 1. _____ διάθεση του ελεύθερου χρόνου επιφέρει αρκετές συνέπειες, οι βασικότερες εκ των οποίων είναι:

- Ο μαρασμός του πνεύματος, η αδυναμία κριτικής και 2. _____ ικανότητας. Η παθητικοποίηση, κατά την οποία το άτομο δέχεται άβουλα τους προτεινόμενους τρόπους εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου.
- Η 3. _____ της μοναξιάς, η έλλειψη ουσιαστικής επικοινωνίας και ορθών διαπροσωπικών σχέσεων.
- Η απομάκρυνση από την παράδοση και κατ' 4. _____ η αλλοίωση της ταυτότητας.
- Η απομάκρυνση από τα πολιτικά 5. _____, με τη συνεπαγόμενη κρίση της δημοκρατίας.
- Η ενδεχόμενη μείωση της παραγωγικότητας και ο περιορισμός του ενδιαφέροντος για εργασία.

Λύση

0. απομονώνω → απομόνωση 1. στρεβλώνω → στρεβλή, 2. επιλέγω → επιλεκτικής, 3. επιτείνω → επίταση, 4. επεκτείνω → επέκταση, 5. δρω → δρώμενα

Πηγή: http://gym-istiaias.eyv.sch.gr/mathites/eleutheros_xronos_newn.pdf
(Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Ένας φίλος σας έχει γράψει μέρος ενός άρθρου για τις Λέσχες Ανάγνωσης. Επειδή, όμως, είναι ξένος, κάνει ακόμη λάθη όταν γράφει, και γι' αυτό σας ζητάει να τον βοηθήσετε. Βρείτε τις λάθος λέξεις, διαγράψτε τες και γράψτε τες στο πλαίσιο που είναι δίπλα στη γραμμή της καθεμιάς, όπως στο παράδειγμα.

Προσέξτε: οι λέξεις που πρέπει να βρείτε είναι **PENTE (5)**, χωρίς το παράδειγμα.

Η Λέσχη Ανάγνωσης αποτελείται ουσιαστικά από μια παρέα με	
κοινό παρανομαστή και επιδίωξη την ανάγνωση και τη συζήτηση.	
Λειτουργεί με απλό τρόπο, αποσκοπώντας την καλλιέργεια της	στην ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
σχέσης μας με το διάβασμα, έναν ευχάριστο και εποικοδομητικό	
τρόπο για να περάσουμε την ελεύθερη ώρα μας.	
Για να ξεκινήσουμε μια λέσχη απαιτούνται ελάχιστα: να βρεθεί η	
κατάλληλη παρέα που θα είναι πρόθυμη σ' αυτήν τη	
δραστηριότητα. Καλό είναι να γίνουν εξ αρχής αποδεκτοί κάποιοι	
κανόνες, όπως η ακριβή προσέλευση και η αποφυγή θεμάτων (π.χ.	
οικογενειακά θέματα των μελών) εκτός του υπό συζήτησης βιβλίου	
κατά τη διάρκεια της συνάντησης κ.λπ. Η τήρηση κάποιων βασικών	
κανόνων και ενός προγράμματος, άλλωστε, είναι αυτό που	

διαφοροποιεί μια λέσχη για τις συνήθειες συναντήσεις μιας	
παρέας.	
Ένας καλός τρόπος επιλογής των βιβλίων που θα διαβαστούν είναι	
οι εφημερίδες και τα περιοδικά με ένθετα ή μόνιμες στήλες	
παρουσίασης και κριτικής βιβλίων.	
Παράλληλα παρακολουθήστε και ανάλογες εκπομπές στην	
τηλεόραση με παρουσιάσεις βιβλίων αλλά και συνεντεύξεις	
συγγραφέων. Και φυσικά, μπορείτε πάντα να συμβουλευέστε τον	
υπεύθυνο της βιβλιοθήκης ή του βιβλιοπωλείου σας.	
Μπορείτε να διοργανώσετε και μια συνάντηση με το	
συγγραφέα του βιβλίου που πραγματικά σας ενθουσίασε ή	
ακόμα και μία εκδρομή, απλά και μόνο για να κάνετε εκεί τη	
συζήτησή σας για το βιβλίο.	

Λύση

Η Λέσχη Ανάγνωσης αποτελείται ουσιαστικά από μια παρέα με	
κοινό παρανομαστή και επιδίωξη την ανάγνωση και τη συζήτηση.	
Λειτουργεί με απλό τρόπο, αποσκοπώντας την καλλιέργεια της	στην ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
σχέσης μας με το διάβασμα, έναν ευχάριστο και εποικοδομητικό	
τρόπο για να περάσουμε την ελεύθερη ώρα μας.	

Για να ξεκινήσουμε μια λέσχη απαιτούνται ελάχιστα: να βρεθεί η	
κατάλληλη παρέα που θα είναι πρόθυμη θ' αυτήν τη	γι'
δραστηριότητα. Καλό είναι να γίνουν εξ αρχής αποδεκτοί κάποιои	
κανόνες, όπως η ακρίβη προσέλευση και η αποφυγή θεμάτων (π.χ.	ακριβής
οικογενειακά θέματα των μελών) εκτός του υπό συζήτησης βιβλίου	συζήτηση
κατά τη διάρκεια της συνάντησης κ.λπ. Η τήρηση κάποιων βασικών	
κανόνων και ενός προγράμματος, άλλωστε, είναι αυτό που	
διαφοροποιεί μια λέσχη για τις συνήθεις συναντήσεις μιας	από
παρέας.	
Ένας καλός τρόπος επιλογής των βιβλίων που θα διαβαστούν είναι	
οι εφημερίδες και τα περιοδικά με ένθετα ή μόνιμες στήλες	
παρουσίασης και κριτικής βιβλίων.	
Παράλληλα παρακολουθήστε και ανάλογες εκπομπές στην	
τηλεόραση με παρουσιάσεις βιβλίων αλλά και συνεντεύξεις	
συγγραφέων. Και φυσικά, μπορείτε πάντα να συμβουλευτείτε τον	συμβουλευτείτε
υπεύθυνο της βιβλιοθήκης ή του βιβλιοπωλείου σας.	
Μπορείτε να διοργανώσετε και μια συνάντηση με το	
συγγραφέα του βιβλίου που πραγματικά σας ενθουσίασε ή	
ακόμα και μία εκδρομή, απλά και μόνο για να κάνετε εκεί τη	

συζήτησή σας για το βιβλίο.

Πηγή: <http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=node&cnode=166>

(Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Στον παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά με τις παθητικές μετοχές των ρημάτων του πίνακα, όπως στο παράδειγμα.

εκθέτω σμιλεύω καταδικάζω τσακίζω συγκρατώ θαλασσοδέρνω

Στην ταινία «Μικρά Αγγλία» ο σκηνοθέτης Παντελής Βούλγαρης αναβιώνει την περίκλειστη κοινωνία της προπολεμικής Άνδρου και αφηγείται συγκινητικά έναν 0. _____ έρωτα. Κατά τη γνώμη μας, η «Μικρά Αγγλία» αποτελεί την πιο άρτια ταινία του Παντελή Βούλγαρη. 1. _____ σε κάθε επίπεδο παραγωγή, σέβεται και αποζημιώνει το ευρύ κοινό. Αποκορύφωμα του μυστικού πόθου για τον ίδιο άνδρα είναι η στιγμή που οι δυο αδελφές μαθαίνουν ταυτόχρονα τα άσχημα μαντάτα: η σκηνή είναι μοναδικής έντασης και σπάνιας συγκίνησης, 2. _____ με τέλειο συγχρονισμό και αφαιρετικό σπαραγμό, που ειλικρινά δε θυμάμαι να έχω δει παρόμοια σε ελληνική ταινία. Σηματοδοτεί την πορεία προς το αναπόφευκτο, ανοιχτό φινάλε: αυτοί που πίστεψαν στον έρωτα αλλά ηττήθηκαν στη ζωή, πληρώνοντας με τη ζωή τους τον ηρωισμό ή την καρτερικότητα, θα ξανασμίξουν στον αχό της θάλασσας, ενώ οι άλλοι που έμειναν πίσω θα παραμείνουν με την ελπίδα της απόδρασης. Κάθε εικόνα της ταινίας ξυπνάει ολοζώντανες ελληνικές μυρωδιές και μνήμες, είναι σκληρή αλλά πανέμορφη, βαθιά συγκινητική κι όταν το κακό τελικά ξεσπάσει σε μια μοναδικά σπαρακτική, πρωτόγνωρης έντασης σκηνή, σε αφήνει για ακόμη λίγη ώρα 3. _____ είπονα στο 4. _____, άδειο βλέμμα των χαρακτήρων, θυμίζοντας ότι η Τραγωδία αφήνει πίσω της ζωντανούς, που θα πρέπει να ζήσουν με τον πόνο και τη ντροπή της.

Ο Βούλγαρης κρατά ένα λυρικό και μελαγχολικό περιγραφικό σκηνοθετικό τόνο, προσπαθώντας να εικονογραφήσει το πάθος των ηρώων σε παραλληλισμό με τα γαλήνια ή 5. _____ τοπία.

Λύση

0. καταδικάζω → καταδικασμένο 1. προσέχω → προσεγμένη 2. σμιλεύω → σμιλεμένη 3. εκθέτω → εκτεθειμένο, 4. τσακίζω → τσακισμένο, 5. θαλασσοδέρνω → θαλασσοδαρμένα

Πηγή: <http://www.lifo.gr/quide/cinema/2418>, Θεωρήης Κουτσογιαννόπουλος (Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας βρείτε πιθανές σχέσεις αντίθεσης μεταξύ των φράσεων στη στήλη Α και εκείνων της στήλης Β που αφορούν ασχολίες ελεύθερου χρόνου (χόμπι) και γράψτε περιόδους που να περιέχουν δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

Παράδειγμα

0.γ

Λατρεύει τις καταδύσεις και, **παρόλο** που κάποτε είχε ένα μικρό ατύχημα στο βυθό, δεν εγκατέλειψε το χόμπι του./**Παρά** το μικρό ατύχημα που του συνέβη κάποτε στο βυθό, δεν εγκατέλειψε τις καταδύσεις.

Αντιθετικοί σύνδεσμοι: μολονότι, μολαταύτα, όχι μόνο... αλλά και, ωστόσο, παρά.

A

0. Λατρεία για καταδύσεις

1. αγχολυτική ασχολία
2. τραυματισμός από πτώση
3. θαλάσσια σπορ

B

- α) συνέχιση της ιππασίας
- β) καλή κολύμβηση
- γ) **μικρό ατύχημα στο βυθό**
- δ) ανάγκη πεπειραμένου οδηγού για ορισμένες διαδρομές

4. αγάπη για την κηπουρική

ε) αναλογισμός
υποχρεώσεων κατά το
πλέξιμο

5. ορειβασία

στ) άγνοια της εποχής
φύτευσης μερικών
λουλουδιών

Λύση

1ε, 2α, 3β, 4στ, 5δ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Σε συνεργασία με ένα συμμαθητή σας, συμπληρώστε τα κενά με την κατάλληλη μορφή μιας σύνθετης λέξης που να αποτελείται από μια πρόθεση και μιας άλλης λέξη συγγενή με ή παράγωγη από μία από τις λέξεις του πίνακα.

ανά κατά σώμα πλάθω αντί ανάγκη βαθμός επί τρέπω κουλτούρα εν από

Παράδειγμα: εν + σώμα → ενσωμάτωση

Η ενσωμάτωση της άθλησης στην καθημερινότητά των δημοτών θα προσφέρει καλύτερη ποιότητα ζωής και υγείας και αρμονική ανάπτυξη του σώματος και του πνεύματος.

Η επανεκτίμηση και σωστή ιεράρχηση των πραγματικών αναγκών, η διάκριση των 1. _____ από τις σημαντικές και ουσιώδεις ανάγκες θα συμβάλει στην εξοικονόμηση ελεύθερου χρόνου και στην ορθή αξιολόγησή του.

Ο σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός θα βοηθήσει το άτομο να επιλέξει ορθά την επαγγελματική του κατεύθυνση. Έτσι το επάγγελμά του θα τον καλύπτει ψυχικά και ηθικά και θα ικανοποιεί τη δημιουργική τάση του. Δεν θα καθίσταται λοιπόν χώρος δουλείας και 2. _____ για το άτομο, αλλά δημιουργικής έκφρασης και ανάπτυξης των οριζόντων της φαντασίας και της κρίσης του.

Τέλος, καθίσταται αναγκαίο να επισημάνουμε την ανάγκη της πολιτιστικής 3. _____ της κοινωνίας μέσα στην οποία ζούμε, ώστε να 4. _____ ο σύγχρονος άνθρωπος από τα θεάματα του συρμού και από τα κάθε λογής 5. _____ προϊόντα που γυμνώνουν την ψυχή και το πνεύμα του.

Λύση

1. επί + πλάθω → επίπλαστων, 2. κατά + ανάγκη → καταναγκασμού, 3. ανά + βαθμός → αναβάθμισης, 4. από + τρέπω → αποτραπεί, 5. αντί + αίσθηση → αντιαισθητικά

Πηγή: <http://8lyk-ioann.ioa.sch.gr/site/index.php/component/attachments/download/11>
Δέσποινα Παπαστάθη [Διασκευή]

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Δραστηριότητα ανά ζεύγη. Γράψτε σε έναν συμμαθητή ή μία συμμαθήτριά σας ένα γράμμα, προτείνοντάς του/της δραστηριότητες για τον ελεύθερο χρόνο του/της, αιτιολογώντας τες. (300 λέξεις)

- A. Είναι δραστήριος/-α, υπερκινητικός/-ή και πολύ κοινωνικός/-ή.
B. Είναι εσωστρεφής και προτιμά τους χαλαρούς ρυθμούς.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Να δίνεις συμβουλές

Επικοινωνιακή δραστηριότητα κατά ομάδες

Κατά ομάδες, συζητήστε τα χόμπι που έχετε ή που θα σας ενδιέφερε να έχετε και αποφασίστε ποια χόμπι θα μπορούσαν να μοιραστούν όλα τα μέλη της ομάδας.

Σημείωση

Για στήριξη των παραπάνω δραστηριοτήτων γραπτού και προφορικού λόγου, μπορούν να δοθούν κείμενα σχετικά με το ποια χόμπι ταιριάζουν περισσότερο στα εκάστοτε άτομα, ανάλογα με τις συγκεκριμένες ιδιότητές τους, όπως π.χ. το επάγγελμα, η ηλικία ή το ζώδιο στο οποίο ανήκουν. (Βλ. για παράδειγμα το κείμενο «Βρες το χόμπι που σου ταιριάζει» στον παρακάτω σύνδεσμο

<http://www.oroskopos.gr/nea/bres-to-xompy-poy-soy-tairiazei-6060>

